

Det första terrariet

Att bygga ett träterrarium

Text och bild:

Leif Westrin, SHF

leif.westrin@chello.se

Jag har ofta fått frågan varför det inte skrivs något i Snoken för de yngre om exempelvis terrariebygge, inredning av dessa mm.

Jag har tagit fasta på detta och kommer att försöka inleda en artikelserie om dessa ting, främst för de yngre men även vuxna är välkomna att läsa.

Jag kommer att försöka skriva ledigt och begripligt om det tekniska vid terrariekonstruktion och vad man bör beakta vid köp av terrarium.

Mycket nöje!

Grattis! Du har nu hittat den här tidskriften och därmed tagit det första steget in i herpetologins spännande värld! Du har nu lyckats få »närbkontakt av tredje graden«, du har hittat SHR som är en sammanslutning av herpetologiska föreningar i hela Sverige som du kommer att ha mycket stor nytta av när du väl blivit medlem i någon av dessa. Du har nyligen blivit intresserad av den här roliga hobbyn och vill ha en orm eller någon annan herptil naturligtvis och detta fortast möjligt. Men först behöver du ett terrarium för ditt djur och jag ska försöka lotsa dig rätt i denna djungel av åsikter hur detta skall åstadkommas. De två vanligaste sätten att ordna den saken är antingen att köpa ett eller att bygga ett själv. I urtiden, på stenåldern och detta var i 1950 talets sista skimrande dagar det vill säga min barndomstid långt före allt vad petboxar heter kunde man smyga sig till och bygga ett i träslöjden och var läraren schysst kunde man till och med få hjälp. Jag hade tur då min slöjdlärare var en intresserad och nyfiken själ likt mig själv och han tänkte på den då originella idén att bygga en

»ormbur«. Kanske var han trött på att se alla menlösa ljusstakar och trätranor valhant tillverkas för att bli sandpapprade i evighet och välkomnade mitt annorlunda initiativ. Han sade mig, och jag minns det ännu denna dag som det var igår; – Jag hjälper dig med material men du får göra allt själv. Jag visste med ungdomlig iver exakt hur det skulle se ut då jag sett bilden på ett träterrarium med en strumpebandssnok i Hecht/Enderleins bok *En bok om ormar*. Det mödosamma arbetet kunde nu påbörjas, och det var en möda då jag fick såga och hyvla allt trä ur råa brädor, glöm spånskivor, det fanns inte. Masonit och plywood fanns som krullade sig för minsta vattendroppe, men inte i den här skolans träslöjd. Här var det den hårda vägen att hyvla och limma råplank som gällde. Det blev en låda till slut som målades vit efter jag limmat fast de trälistor typ »giljotin« på lådans framsida där frontglaset skulle löpa upp och ner. Som frontglas fick en glasskiva tjäna, den hade jag funnit vid ett nedlagt växthus där jag med viss möda petat loss den hel ur dess soltorkade kittade träram med min slidkniv,

något som alla grabbar hade dinglande i bältet på den tiden. Min lärare hade hittat en bit grönt myggnät i sina dolda gömmor som jag nubbade fast på översidan av lådan. På lärarens inrådan skruvade och limmade jag fast en tunn trälist över kanterna där jag nubbat fast nätet. Det var en mycket bra idé för nu var burens rymningsfri då ingen nubb kunde släppa och ge den framtida ormen möjlighet att hamna hos grannen! Glasskivan som min lärare faktiskt hjälpte mig att slipa kanterna jämna med ett bryne på passade perfekt. Mitt första hett efterlängtrade terrarium var äntligen klart.

Det var tider det!

Alternativ 1:

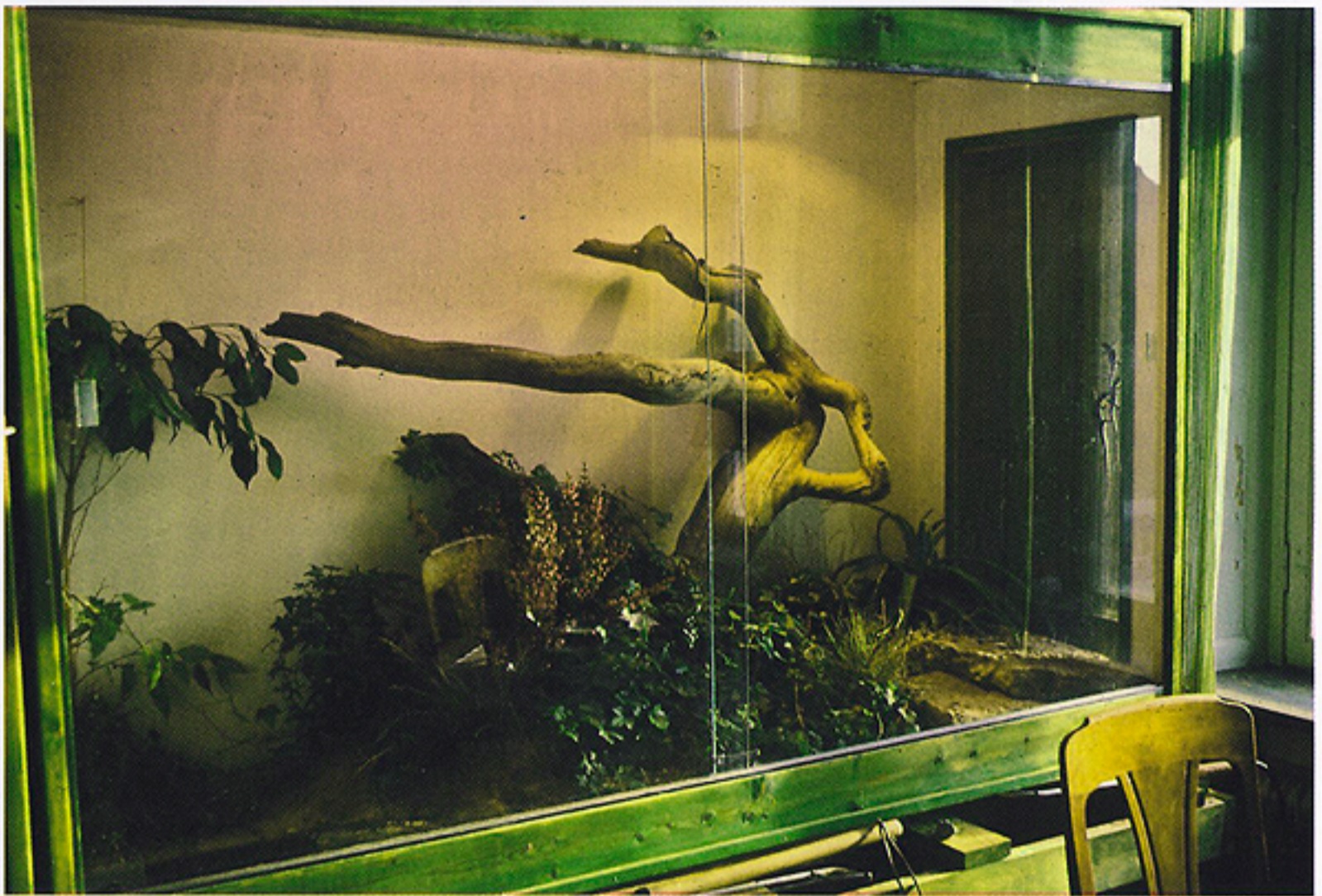
Att göra ett själv, anskaffning av material

Nu till dina problem! Du lever i nutid och nu finns det bra grejer att bygga terrarium av och en del material kan du med lite tur hitta gratis som glasskivor och trämaterial i containers på byggen t.ex. Snacka med bygggubbarna först bara, de brukar vara schyssta och hjälpa till när de märker att du inte är där för att sabba. Det är mycket godis du kan hitta där om det varit rivning på gång som fullt fungerande lysrörsarmaturer och lamphållare i porslin med vidhängande reflektor du kan ha nytta av. Har du tur kan du hitta 4 mm glas vilket är det bästa att bygga terrarier av och 4 mm glas är vad man använder till skjutglas då det finns skjutglaslister i aluminium att köpa hos glasmästaren som passar perfekt. Glasmästaren är förresten en människa du ska se till att du har god kontakt med då han kan skära och slipa allt glas du nu lär behöva. Det är en stor njutning att bära hem allt härligt nyttigt gratismaterial just för att det är gratis!

Träterrariet är det enklaste att bygga då det i princip är en låda som skruvas och limmas ihop av spånskiva eller ännu bättre formp-

lyfa/marinplyfa som du kan få av bygggubbarna eller hitta i byggcontainer, man spikar aldrig ihop ett terrarium då spikarna släpper med tiden. Som skruv duger trallskruv gott och den är billig, använd vattenfast trälim att bestryka alla fogar innan de skruvas ihop. När du väl satt ihop lådan är det naturligtvis öppningen som ska bli terrariets framsida. Där skruvar och limmar du fast en bräda c: a 1 dm hög vilken den undre skjutglaslisten senare skall fästas i, och i överkanten en smalare bräda där senare övre skjutglaslisten skall fästas.

Låt nu ditt underverk torka ett dygn innan nästa ingrepp inleds. Med en sticksåg kan du nu enkelt såga upp de öppningar som är nödvändiga som öppningen i taket och för ventilationen i sidan på terrariet. Snika inte med storleken på taköppningen, tänk på att där skall du ha spotlights och lysrör ovanpå nätet. Lyssna aldrig på »idiotråd« som att sätta belysning och värmelampor inne i terrariet då djuren lätt kan få brännskador. Sedan är det dags att såga upp sidoventilen, den skall vara c:a 1 dm över botten och du kan även borra ut den med en dosborr vilket ger snygga runda hål. Nu när alla hål är sågade och du har putsat/filat alla kanter, spacklar du alla fogar invändigt med lämpligt spackel såsom tvåkomponent spackel. När spacklet torkat sandpapprar du alla spacklade fogar jämna och fina. Nu är det daga att måla härligheten, då är det några saker att tänka på, till att börja med valet av färg. Gör du misstaget att använda vanlig färg inuti terrariet då blir ditt terrarium mycket kortlivat för terrariets botten lär snabbt ruttna. Det som krävs är marina doningar med andra ord båtlack, typ tvåkomponent, exempelvis Internationals produkter. I den högre skolan kan man plasta och glasfiberarmera terrariets botten med båtplast före målning, då lär det hålla mycket länge. Jag kan nämna att jag hade ett sådant terrarium i 10 år innan jag vid flytt sålde det till en

Träterrarium med *Natrix tessellata* och lacertider, bl.a. *Lacerta viridis* (Smaragdödla), Stockholm, St Eriksgatan 1973.

god vän som sedan hade det ett årtionde till. Följ noga anvisningarna på burken och se till att du har god ventilation när du målar/plastar för det här är starka grejer. Måla sedan invändigt minst två gånger, helst tre.

Nu när färgen torkat är det dags för det sista momentet, att fästa nät och skjutglaslister. Det lämpligaste nätet är av rostfritt stål med en maskstorlek av c:a 2 mm, detta kan beställas av järnhandlare, är rätt dyrt men väl värt sitt pris då det håller i evighet. Aluminium-

Hyla arenicolor, observera träramen runt nätet.

nät är lättare att finna i välsorterade järnaffärer, det duger också men det är skörare. Den hålplåt du kan se på terrarier i handeln ibland bör undvikas då den begränsar ljuset från terrarielamporna och i vissa fall kan skada djuren med sin stansade vassa sida. Den har dock ett användningsområde och det är till sidoventilationen, men se då till att den vassa sidan inte vetter in i terrariet. Det enklaste sättet att montera tak/ventilationsnätet är att nubba fast det. Du börjar med att klippa till nätet med några cm överlapp, det vill säga; är öppningen t.ex. 40 gånger 20 cm i kvadrat blir nätets storlek 44 gånger 24 cm i kvadrat. När du nu har nubbat nätet på plats sågar du till tunna trälistor som du skruvar och limmar fast runt öppningens kanter. Som lim kan du använda trälim eller akvariesilikon. Har du gjort saken rätt nu är nätöppningarna att betrakta som rymningsfria då listerna gör att nätet inte kan släppa.

Montering av skjutglaslisterna är lite kni-

Trätterrarium med eskulaporm, Stockholm, St Eriksgatan 1973.

är att limma fast sidolisterna och var då noggrann att de inte kommer snett i förhållande till över/underlisten. En stor hjälp har du av små billiga trätvingar som finns i handeln för att fixera lister m.m. vid härdning. Efter att silikonet härdat är det dags att ta mått för skjutglaset och till detta krävs en tumstock. Det är två mått du behöver tänka på och det är rutornas höjd och bredd. Låt oss börja med skjutglasets höjdmått och då

vigare men kommer att gå bra om du följer anvisningarna. Till att börja med, se till att alla vinklar är räta då det blir en del mätande för att allt skall passa till slut. Börja med att mäta terrariets innermått på längden där du skall montera skjutglaslister (över/underlist), dra av 1 mm på måttet du får, då är du säker att skenorna passar. Underlisten är den lägsta och den du lägger de två plastglidskenorna i och överlisten är betydligt högre. För att terrariet skall bli rymningsfritt krävs att du har lister även på kortsidorna som glaset kan sjunka in i. För att få fram måttet på dessa är det lättast att du lägger i över och underlisten på plats och mäter avståndet mellan dessa på varje sida och drar bort 1 mm från detta mått. Som sidolister skall du använda den höga typen (samma som överlisten).

Akvariesilikon är vad du skall använda för att fästa skjutglaslisterna med. Undvik att snika med annat silikonlim typ bygg, sanitet m.m. då dessa har helt andra användningsområden och sanitetssilikon för badrum är förövrigt giftigt då mögelgift är tillsatt. Rengör först alla kontaktytor med aceton innan du limmar fast skjutglaslisterna. Limma först över och underlisterna på sina platser och låt sedan silikonet härda något dygn. Nästa steg

mäter du på detta vis enklast. För upp tumstocken i överlistens botten och ta avståndet till underlistens överkant och räkna av 2 mm från detta mått, detta är glasskivornas höjd. För att mäta bredden på skjutglaset gör du på det här viset För in tumstocken i sidolistens botten och mät avståndet till mitten av öppningen. När du mätt från båda sidorna och fått ett mått skall du lägga till en cm på det givna måttet, detta är glasskivornas bredd. Nu är det dags att lämna måttet på dina två skivor till glasmästaren och se då till att få glaset slipat, tala om för honom att det är skjutglasskivor, då blir det rätt från början. När du efter viss väntan hämtat dina skivor återstår bara för dig att hänga in skjutglaset i ditt terrarium och inreda det, mer om detta berättar jag längre fram i kommande nummer av Snoken.

Burken är klar!

Boktips

Hecht, B. Enderlein, R. 1959 En bok om ormar. Gleerups förlag Malmö.